

Jäljennös.

Sos-dem. Eduskuntaryhmän " ulkoasiain valiokunnan" - määräyksestä matkustivat E.Salin, E.Huttunen ja K.Manner Pietariin Kansankomissaarioiden neuvoston jäsenten kanssa neuvottelemaan Suomen asiain johdosta sekä tiedustelemaan neuvoston mielipiteitä Suomen kysymyksestä asiain nykyisessä vaiheissa.

Lähetystö sai tilaisuuden keskustella neuvoston puheenjohtajan Leninin ja kansallisasiain komissaarin Stalinin kanssa.

Ensin kysyttiin venäläisiltä tovereilta tuntevatko he Eduskunnan Suomen riippumattomuuden periaatetta koskevan päätöksen sekä sosialistien sitä vastaan esittämän vastaehdotuksen.

Lenin vastasi, ettei se heille ollut lähemmin tunnettu, minkä jälkeen Huttunen sen esitti käännöksenä.

Tiedusteltiin, miten sos—dem. komissaarioiden neuvosto ja bolsheviikipuolue suhtautuu nyt tähän julistukseen.

Tähän vastasi Lenin, että he tunnustavat Suomelle täyden oikeuden täydelliseen riippumattomuuteen. Kysyi lisäksi, onko suomal. sosialistien taholta ajateltu, miten kansan mielipide tässä asiassa ratkaisevasti on tuleva ilmi, eduskunnanko vai kansanäänestyksen kautta. Huttunen vastasi, että tästä kysymyksestä ei puolueemme ole nimenomaista päätöstä tehnyt, mutta oletti, että kansan enemmistön mielipide on kyllä varma: riippumattomuuden puolella. Stalin tiedusteli, että katsotaanko Suomessa Eduskunnan päätöksen merkitsevän sitä, etteivät lehdet enää suostuisi sotilasasioissa sensuuriin sekä merkitseekö Eduskunnan päätös käytännössä Suomen ja Venäjän eroa.

Manner vastasi, että ehkä ainakin osasta porvaristoa jo katsotaan eron käytännössäkkin tapahtuneen, mutta sosialistit olivat sitä mieltä, että asia ei vielä ole ainakaan muodollisesti ratkaistu lopullisesti. Sosialistit haluavat sovinnollista välien selvitystä sekä lisäsi Manner, että tuskin porvaritkaan sellaista vastustavat. Myöskin huomautti Manner, ettei ollut meillä tietoa suhtautumisesta sotasensuuriin, mutta luuli huomanneensa, että Eduskunnan päätöksen jälkeenkin oli puhtaasti sotilaallisia tietoja annettu sensuurin tarkastettavaksi.

Stalin lisäsi, että Smilga Helsingistä oli antanut niitä sensuuria koskevia tietoja ja kertonut sensuria tahdotun syrjäyttää. Kysyttiin suomalaisten puolelta sitten, miten venäläisten toverien mielestä nyt olisi järjestettävä Suomen ja Venäjän suhteet, ovatko he katsoneet tarpeellisiksi joitain toimenpiteitä sen johdosta ja mimmoisia toimenpiteitä.

Lenin vastasi tähän tapaan: He eivät nyt voi yksityiskohtaisesti vastata. Haluavat virallisina käännöksinä saada eduskunnan päätöksen ja sos-demokratien kantaa ilmaisevan ehdotuksen sekä muuta aineistoa, mihin ne ehkä perustuvat tai mikä valaisee. Näistä asioista voi neuvo-

tella Helsingissä Smilgan kanssa. Suomalaiset voisivat laatia julistus luonnoksen veljespuolueen nimessä. Se julistus voisi olla tarkotettu Venäjän bolshevikkipuolueelle tai hallitukselle. Suomalaisten tulisi itse ratkaista kummanko haluavat julistuksen antavan. He puolestaan hyväksyvät ja julistavat molemmissa tapauksissa. He eivät tahdo Suomen riippumattomuusasiaa jättää kansalliskokouksen varaan. Se julistus olisi lopullinen. Kansalliskokouksen aika ei vielä ole määrätty. Se alkaa, kun puolet edustajista on saapunut. Bolshevikit eivät aijo antaa valtiovaltaa vapaaehtoisesti porvareille. Varmaan sukeutuu katke-ra taistelu ja uusi vallankumous. Talonpoikain kanta ratkaisee. Armeija on bolshevikien puolella. Ellei kansalliskokous tunnusta kansankomisaarioiden hallituksen toimenpiteitä ja määräyksiä, ajavat sotilaat sen kokouksen matkaan. Siihen kokoukseen ei siis vielä voi panna luottoa. Lenin toivoi muuten, että vastaisuudessa kysymykset heille jo ennakolta annettaisiin formuleerattuina.

Tiedusteltiin sitten, eikö venäläisten toverien mielestä olisi kuitenkin tarpeen varsinainen Suomen ja Venäjän suhteita määrittelevä sopimus.

Lenin huomautti, että vastauksensa riippuu siitä, voivatko Suomen sosialidemokratit saada Suomen porvarit yhtymään sosialidemokraattien kantaan. Leninin mielestä olisi paras, että Suomen työväki ottaisi vallan käsiinsä. Lisäsi, että he kyllä ovat sopimukseen valmiit, mutta siitä tulisi ennakolta neuvottelukunnan neuvotella. Lenin myös kysyi, aikooko Suomen Sosialidemokratia vallankumousta jatkaa tai sen oikein tehdä.

Manner vastasi, että puolue varustautuu kyllä kaiken varalta; mitään varsinaista päätöstä ei ole tehty; mutta piti mahdollisena, että olot ajaisivat työväen vallankumoukseen ja tuskin sosialidemokratia voisi syrjästä katsojana olla.

[Lähde: Työväen arkisto, K.H.Wiikin kokoelma]